

تدبری در آیات قرآن با رویکردی مدیریتی

www.ketab.ir

طاهره مرادیان کرهرودی
شهرناز ورنوس

نشر انتخاب
ناشر کتاب‌های دانشگاهی

تدبری در آیات قرآن؛ با رویکردی مدیریتی

طاهره مرادیان کرهرودی - شهرناز ورنوس

| حروف‌چینی موسسه مهر | چاپ و صحافی موسسه مهراد |

| چاپ اول ۱۴۰۱ | شمارگان ۱۰۰ جلد |

| شابک ۹۷۸-۶۲۲-۵۶۹۰-۳۱-۸ |

حق چاپ محفوظ است

خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، شماره ۱۲۶، طبقه چهارم

www.nashreentekhab.ir

info@nashreentekhab.ir

پیشگفتار:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ؛

وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ (آل عمران ۴۸) (ای مریم) خدای تعالی

به عیسی کتاب و حکمت و تورات و انجیل تعلیم می‌دهد.

و هَذَا كِتَابُنَا أَنْزَلْنَاهُ مَبَّارِكٌ فَأَتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ (الانعام ۱۵۵) و این

کتابیست پر برکت که ما نازلش کردیم تا پیرو آن باشید و پرهیزکاری کنید شاید

شما را رحمت کنند.

آنچه که آیات فوق بدان اشاره می‌نمایند، ارسال کتاب‌هایی به عنوان راهنمای زندگی دنیوی و اخروی برای تمامی مردم از جانب خداوند است که در هر زمان متناسب با شرایط پیروان، به پیامبران ابلاغ شده است. در واقع کتاب‌های آسمانی هرگز به عنوان مجموعی از اوارد و ادعیه - که صرفاً برای دعا کردن یا طلب بخشش از خداوند خوانده می‌شود - ارائه نشده و در اصل، این کتاب‌ها دربرگیرنده راه کارهایی برای زندگی درست و اصولی، منطبق با عقل و منطق، هم‌سو با طبیعت بشر و به منظور تأمین سعادت همگانی افراد جامعه و در مجموع، کتب راهنمای زندگی روزمره مردم با هدف دستیابی به خیر دنیوی و اخروی هستند. بدین ترتیب این کتاب‌ها به عنوان منابع جامع کلیه علوم، دسترسی همه مردم (اعم از عامه مردم یا صاحب نظران) را به اصول، قوانین و راهنماهای مورد نیاز برای زندگی - البته منطبق با دانش، فهم و درک افراد- فراهم می‌کنند. پس می‌توان اینگونه برداشت نمود که در هر دوره‌ای از تکامل بشریت، کتاب راهنمای هر قوم به اندازه میزان درک مردم آن دوران از خود و جهان و همچنین نیاز آن قوم، نازل شده است، تا جایی که آخرین کتاب راهنما، یعنی قرآن با ساختار منحصر به فرد خود نازل شد. ساختاری که محدود به دوران خاص یا قوم خاصی نیست، بلکه دربرگیرنده جامع علوم است به گونه‌ای که هرچه بشر تکامل یافته‌تر می‌شود میزان درک او از آنچه در دوران‌های گذشته، تحت عنوان ناشناخته‌های قرآن مطرح می‌شده است، کامل‌تر می‌گردد. بدین ترتیب ساختار قرآن به گونه‌ای است که برای تمام دوران‌ها و تمام مردم نازل شده، تا مردم به بهانه عدم درک کلیه معارف قرآن

از نزدیک شدن به آن و تلاش برای درک معارف آن شانه خالی نکنند. شاید بتوان جسورانه این تعبیر را بکار برد که قرآن هر کس در هر زمان برای همان فرد نازل شده است و عدم درک تمام ناشناخته‌های آن نباید باعث دوری افراد از این کتاب ارزشمند گردد. بلکه افراد باید بدانند که خداوند به اندازه وسعت درک هر فرد از او انتظار دارد:

..... لَا تُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا..... (الانعام ۱۵۲) ما هیچ کس را مگر به اندازه توانایش مکلف نمی‌کنیم.

بدین ترتیب می‌توان گفت، هر فردی ابتدا باید خود شروع به تفکر و تدبیر در قرآن و درک معارف آن برای بکارگیری در زندگی نماید. سپس برای درک معارف کاملتری از این کتاب ارزشمند، از افراد عالم دین، در زمینه مکاشفه و تفسیر قرآن کمک بگیرد. زیرا قرآن صرفاً برای خواص علمی و مذهبی جامعه نازل نشده، بلکه این قرآن به پیامبری عامی نازل شده و این موضوع بارها در قرآن ذکر شده است، پس چگونه می‌توان ادعا کرد که عوام جامعه سهمی از درک آن ندارند و فقط خواص جامعه مسلمانان آن را می‌فهمند و صرفاً آنها باید برای مردم تمام مطالب این قرآن را بیان کنند. این همان روشی است که در دوران پیش از پیامبر اسلام، خواص دین در پیش گرفتند و عامه جامعه را از درک کتاب آسمانی دور نگه داشته و این باعث شد که دانش مردم از کتاب الهی رو به افول گذاشته تا جایی که به تعبیر قرآن فرجام آنها اینگونه شد؛ وَمِنْهُمْ أُمِّيُّونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِيٍّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ (البقره ۷۸) و پاره‌ای از ایشان بی سوادهایی هستند که علمی به کتاب ندارند و از یهودیگری نامی بجز مظنه و پندار دلیلی ندارند.

در جلد یکم تفسیر المیزان آمده که: "کلمه (امانی) جمع امنیه است، که به معنای اکاذیب است و حاصل معنای آیه این است: که ملت یهود، یا افراد باسوادی هستند، که خواندن و نوشتن را می‌دانند، ولی در عوض به کتب آسمانی خیانت می‌کنند و آنرا تحریف می‌نمایند و یا مردمی بی سواد و امی هستند، که از کتب آسمانی هیچ چیز نمی‌دانند، و مشتی اکاذیب و خرافات را بعنوان کتاب آسمانی پذیرفته اند."